

Οφηλία

«Ουίσκι τέσσερα ευρώ και ταξιτζήδες». Ήταν η μόνη περιγραφή που μου έδωσε.

Κατάλαβα πως ήταν αυτό που ζητούσα. Κάτι για τα λούμπεν μαγαζιά που έχουν φυτρώσει στην άκρη του δρόμου του είχα πει αρχικά, αλλά στο νησί νταλικές και εθνικές οδοί έτσι όπως τις ξέρουμε στην Αθήνα δυστυχώς δεν υπάρχουν.

«Είναι ό,τι πιο τελειωμένο υπάρχει στο είδος του. Θα γουστάρεις», με είχε διαβεβαιώσει.

Ο Πέτρος είναι ο μοναδικός μου φίλος στην Κέρκυρα. Παρότι έχω φύγει πια εδώ και χρόνια, κάθε φορά που έρχομαι στο νησί φροντίζω να τον συναντήσω. Περνάμε πάντοτε καλά. Γνωριζόμαστε από παιδιά, κάποια πράγματα μεταξύ μας είναι αυτονόητα. Ξέρει τι με συγκινεί και δε χρειάστηκε να του εξηγήσω περισσότερα.

Το επόμενο βράδυ, γύρω στις τρεις, άνοιγα την πόρτα και έμπαινα μέσα.

Bar Σαύρα. Έτσι. Μισή αγγλικά και μισή ελληνικά η επιγραφή. Όπως πρέπει. Προκάτ μαγαζί με τοίχους από ενισχυμένο κόντρα πλακέ, μέσα στη λίγδα, σκεπή από ελλενίτ, και στη μαρκίζα το όνομα της ντίβας να διαλαλεί το πρόγραμμα αναβοσβήνοντας. Κόκκινο-σκοτάδι. Κόκκινο-σκοτάδι. Εναλλάξ. Να φωτίζει παλινδρομικά τη νύχτα.

Είσοδος με χαλάκι από πλαστικό γκαζόν. Στα σκαλιά είχαν χέσει περιστέρια. Στην πόρτα κανείς. Μέσα, ούισκι τέσσερα ευρώ και ταξιτζήδες. 46ο χιλιόμετρο μιας ξεχασμένης μισοεθνικής οδού. Κατά το ήμισυ ασφαλτοστρωμένη – «το έργο χρηματοδοτήθηκε το έτος 2001 από την Ε.Ε. ...» – και η υπόλοιπη καρόδρομος. Ευκάλυπτοι και άλλα δέντρα τριγύρω, στον ουρανό θρασύ φεγγάρι.

Στο δεύτερο μισό τού κατά το πενήντα τοις εκατό χρηματοδοτημένου δρόμου, αρχή αρχή, για να τον βλέπουν οι φορτηγατζήδες και τα ξέμπαρκα γιωταχί, ο ναός του ρομαντισμού και των ξενύχτηδων αντιστεκόταν στον όποιο πολιτισμό των μοντέρνων αστικών μπουζουξιδίκων. Με θάρρος.

Οι πελάτες, επαρχιωτόπαιδα που τους ξέκανε γι' απόψε το τιμόνι, κοιλαράδες του υποκόσμου, οικογενειάρχες μπαφιασμένοι από την οικογενειακή λάβρα. Όχι πολλοί. Καμιά δεκαριά άτομα όλα κι όλα.

Στο μπαρ δούλευε μια ξανθή σερβιτόρα '60ς με μαλλί ίδιο με της Λίζας από τη διαφήμιση με την μπανάνα, στα σκαμπό κάθονταν κορίτσια με νυχτερινά μάτια και πασαλειμμένο κραγιόν. Κάπνιζαν όλες γυναικεία τοιγάρα, έπιναν σκοτς και μαχαίρωναν με βλέμματα το χώρο. Τα πρόσωπά τους, τσαλακωμένοι χάρτες ξένων πλανητών. Ομορφιά που βασανίζει.

Καθίσαμε και παραγγείλαμε ποτά. Πάνω στην πίστα ο βούρκος συναντούσε τα σύννεφα. Μια Κοραλλία, με φουστάνι κεντημένο με χάντρες, πούλιες κι άλλα λαμπερά, έριχνε στροφές μισομεθυσομένη. Ένας γαλαντόμος της πετούσε μαδημένα τριαντάφυλλα και έσπαγε ποτήρια στα σεκλέτια της. Ήταν γονατιστός μπροστά της και δε φοβόταν μην κοπέι.

Ένας νεοφερμένος ομορφονιός κερνούσε ούισκι τις κοπέλες που κάθονταν στη σειρά στον πάγκο. Οι σωσίες της Ισμήνης

Καλέση, της Ντίνας Τριάντη, της Λένας Μαβίλη, και άλλα κορίτσια στόλιζαν σαν ολάνθιστα λουλούδια τη μόστρα του μαγαζιού. Θα μπορούσαν να είναι. Τα πόδια τους δεν έφταναν μέχρι κάτω, τα είχαν πλέξει κοτσίδες στα στηρίγματα των σκαμπό για λίγη ισορροπία. Με το ένα χέρι κάπνιζαν ή έπιναν. Το άλλο ακουμπούσε στα γόνατα, πάνω στο λαμέ ρούχο. Χαμογελούσαν και κουβέντιαζαν γελώντας αναίτια και κάπως σπαρακτικά.

Από τα ηχεία, μεταξύ άλλων, η Ρίτα Σακελλαρίου καλούσε τον κόσμο να τα κάνει όλα λάσπη και χώμα. Καθώς περνούσε η ώρα, τα φώτα του μαγαζιού χαμήλωναν όλο και περισσότερο. Τα παγάκια στα ποτήρια έλιωναν γλυκά. Ιδρώτας, άρωμα, τοιγάρο και πιοτίλα. Μια ζούγκλα γεμάτη σπάνια είδη και εξωτικά φυτά. Η ζούγκλα Σαύρα.

Λίγο πιο κει, στο μισοσκόταδο, μια εστέτ γκόμενα που έφερνε στη Ζέτα Αποστόλου στα νιάτα της, περιφρονούσε το σύμπαν. Ένας λεβέντης με μπριγιόλ στο μαλλί και μέση δαχτυλίδι τη γυρόφερνε σαν καρχαρίας. Τον αγνοούσε. Την ήθελε. Η νύχτα βογκούσε. Την άκουγα.

«Πώς ξεπέξεψες εσύ εδώ μέσα;» με ρώτησε λίγο πριν το χάραμα ένας δασύτριχος μεσήλικας που με πλησίασε σαν γάτος και μου συστήθηκε με ονοματεπώνυμο και επάγγελμα.

Φαινόταν λίγο φτιαγμένος.

«Κατά λάθος;»

Τον κοίταξα. Είχε τρία ανοιχτά κουμπιά, χοντρή καδένα fa ca d'oro και κάμποσους μήνες να κουρευτεί. Φορούσε γυαλιά με χρυσό σκελετό αγορασμένα από το 1980. Στο δεξί, περήφανη χρυσή βέρα. Μύριζε ιδρώτα, πίομα και άρωμα της οκάς. Κρατούσε το ρυθμό χτυπώντας τρία δάχτυλα μεταξύ τους. Φορούσε την πόζα του όπως ο Κλαρκ Γκέιμπλ τα μαύρα κοστού-

μα. Ο περίγυρος αλυχτούσε. Εγώ ζούσα την απόλυτη ηδονή.

«Μπα, κάθε άλλο», του απάντησα. «Τα πανηγύρια, τα κωλάδικα και οι εθνικές οδοί είναι ο κρυφός καημός μου».

Μπίλι

Εκείνο το βράδυ ο ουρανός ήταν παράξενος. Παχιά γκριζα σύννεφα βάραιναν πάνω από τη νότια πλευρά της πόλης, όπου όμως έφεγγε ακόμα. Στα βόρεια είχε ήδη νυχτώσει, κανείς όμως δε φαινόταν να παραξενεύεται που στη μισή πόλη ήταν νύχτα και στην άλλη μισή μέρα.

Βγήκα στο μπαλκόνι κι έστρεψα το βλέμμα προς τη μεριά της νύχτας. Το μαύρο κενό ήταν διάσπαρτο από λευκά αστέρια. Τα διερχόμενα αεροπλάνα μου θύμιζαν ηλεκτρονικές λιμπελούλες που άφηναν ξοπίσω τους λευκές αέρινες γραμμές.

Πού και πού, ένας μικρός ασημένιος ανεμοστρόβιλος έτρεχε σαν σβούρα στο διάστημα, διαγράφοντας μια σύντομη καθοδική πορεία. Κατάλαβα πως κάτι δεν πήγαινε καλά όταν οι ανεμοστρόβιλοι άρχισαν να παίρνουν συγκεκριμένα σχήματα καθώς διέτρεχαν με ιλιγγιώδη ταχύτητα τον ουρανό. Ένας έγινε περίγραμμα ανθρώπου με υπερφυσικά άκρα και μακρόστενο κορμί. Κάποιος άλλος πήρε σχήμα καμηλοπάρδαλης και μέχρι να διαγράψει την πορεία του είχε μεταμορφωθεί σε σκελετό του ίδιου ζώου. Ένας τρίτος έσκασε πάνω στον τοίχο του σπιτιού μου, ακριβώς δίπλα μου, και μετατράπηκε σε γλιτσερή άμορφη μάζα.

Κοίταξα κάπως πιο προσεκτικά τα ίχνη πάνω στο ντουβάρι και σκέφτηκα πως έμοιαζαν με υπολείμματα πυρκαγιάς ή με παχύρρευστα χημικά απόβλητα. Ή με σάλια. Μπήκα στο σα-

λόνι κι άρχισα να περιγράφω στους άλλους όσα είχαν συμβεί. Κανένas δε φάνηκε να ανησυχεί με την κατάσταση, κι ας προσπαθούσα εναγωνίως να τους εξηγήσω σε δύο διαφορετικές γλώσσες πως όλα αυτά δεν ήταν καθόλου φυσιολογικά. Ούτε ποιοι ήταν οι άλλοι θυμάμαι, ούτε σε ποιες γλώσσες μιλούσαμε.

Επέστρεψα στο μπαλκόνι. Εκεί διαπίστωσα πως είχε συμβεί κάτι απίστευτο. Η μαύρη μάζα από τον ανεμοστρόβιλο που είχε χτυπήσει τον τοίχο μου δεν ήταν πια εκεί. Ρίχνοντας μια ματιά στο εσωτερικό του διαμερίσματος παρατήρησα πως τα άμορφα γλωιώδη κατάλοιπα είχαν μεταφερθεί μέσα στο σπίτι, είχαν στερεοποιηθεί και τώρα σχημάτιζαν έναν ηλεκτρονικό πίνακα ελέγχου που ήταν εντοιχισμένος δίπλα στην εσωτερική σκάλα που οδηγούσε στον πρώτο όροφο. Οι άλλοι είχαν εξαφανιστεί από το δωμάτιο.

Στη φωτεινή οθόνη διέκρινα σχεδιαγράμματα και πίνακες στατιστικών που το μηχάνημα σάρωνε με απίστευτη ταχύτητα. Τέτοια σκηνή είχα δει μόνο σε αμερικάνικες ταινίες επιστημονικής φαντασίας. Κατάλαβα πως κάποιος σάρωνε ολόκληρη τη ζωή μου, περνώντας τα δεδομένα σε έναν αόρατο σκληρό δίσκο και καταγράφοντας ακόμη και την παραμικρή λεπτομέρεια που με αφορούσε.

Ο πανικός μου μεγάλωσε περισσότερο όταν ανέβηκα στο υπνοδωμάτιό μου και διαπίστωσα πως τώρα η αφύσικη μάζα στεκόταν ακριβώς μπροστά μου. Είδα το μέχρι τότε ασχημάτιστο υλικό να παίρνει σχήμα ανθρώπινο, αργά αργά, σχεδόν οδυνηρά. Όταν ο ψηλόλιγνος άντρας με το τεράστιο κεφάλι στάθηκε ολόγυμνος μπροστά μου, παρατήρησα το λιπόσαρκο σώμα του και κατάλαβα πως η χλομή του απόχρωση ήταν κάθε άλλο παρά ανθρώπινη. Δεν ήξερα αν έπρεπε να βάλω τις φωνές ή τα γέλια.

Όταν άνοιξε το στόμα και μου μίλησε με ανθρώπινη φωνή, κατάλαβα τι γινόταν.

«Εσύ δεν έλεγες πως συχνά νιώθεις ξένος; Εσύ δεν έλεγες πως αν ποτέ προσγειωνόταν ένας ιπτάμενος δίσκος στον πλανήτη σου, σίγουρα θα ήξερε πού θα σε βρει; Είχες δίκιο. Ήξερα πού να σε βρω και τελικά σε βρήκα», μου είπε με άχρωμη φωνή.

Περιέφερε το απαίσιο βλέμμα του στο δωμάτιο και σάρωσε την εικόνα. Παρατήρησε την ακαταστασία που επικρατούσε στο χώρο. Μάλλον τον δυσαρέστησε. Αυτό το κατάλαβα από ένα ανεπαίσθητο τίναγμα του κεφαλιού του. Τότε αναρωτήθηκα από πού κι ως πού ένα πλάσμα σαν αυτό μπορούσε να νιώσει, ή έστω να κατανοήσει, έννοιες όπως τάξη και αταξία.

Ένα καινούργιο άγχος καρφώθηκε μεμιάς στον σκληρό μου δίσκο. Αυτός ο σκληρός δίσκος που υπήρχε μέσα στο κεφάλι μου είχε τη μορφή του σκληρού δίσκου του ηλεκτρονικού υπολογιστή μου. Η πραγματική και η ψηφιακή ζωή μου μπλέκονταν μεταξύ τους με τον πιο εφιαλτικό τρόπο.

Ενώ συνέχισα να κοιμάμαι, ήξερα πως αν ποτέ διηγούμουν αυτό το όνειρο, οι άλλοι θα έβαζαν τα γέλια και θα μου έσπαγαν τα νεύρα με τις ηλίθιες παρατηρήσεις και τα αστεία τους. Το ίδιο μπορεί να έκανα το επόμενο πρωί και εγώ ο ίδιος στον εαυτό μου.

Μιράντα

140 χαρακτήρες. Αυστηρά. Ούτε ένας παραπάνω, αλλιώς το σύστημα του τσατ μπλοκάρει και το μήνυμα δεν μπορεί να αποσταλεί μέχρι να διορθωθεί όπως πρέπει. Με λιγότερους χα-

ρακτῆρες δεν υπάρχει θέμα, το πλεόνασμα είναι που δεν ανέχεται ο μηχανισμός. Την υπερχειλίση γραμμάτων και λέξεων. Και νοημάτων, αισθημάτων, ερωτημάτων. Και τα λοιπά.

Ακόμα και σήμερα αναρωτιέμαι πώς συνέβησαν τόσο ξαφνικά όλα αυτά. Απορώ, πραγματικά απορώ. Πότε και πώς πρόσλαβαν όλα αυτά να γίνουν οριστικά. Να αποκτήσουν ουσία.

Μια οθόνη θυμάμαι στην αρχή, και μια καρικατούρα άβαταρ δίπλα σε ένα συνηθισμένο ψευδώνυμο που χρησίμευε ως σημείο αναφοράς σε κάποιον άγνωστό μου. Και μερικές ατάκες καλοδουλεμένες, εντυπωσιακές, προφανώς προβαρισμένες πάνω σε αμέτρητα μυαλά – ατάκες που φτιάχτηκαν για να συμπτύσσονται μαγικά και να σαηνεύουν την απέναντι μοναξιά σε 140 αδιαπραγμάτευτους, αυστηρούς ηλεκτρονικούς χαρακτήρες.

Την οθόνη θυμάμαι, που σαν μαγικός καθρέφτης άρχισε να σκάβει μονοπάτια μέσα μου και να γέρνει κοντά στο πρόσωπό μου. Την οθόνη-καταπακτή που έγινε άβυσσος και με ρούφηξε, μόνο αυτό θυμάμαι. Και την πρώτη πρώτη εκείνη στιγμή, την αποκαλυπτική, που ένιωσα πως είμαι το παιχνίδι κάποιου. Πως μπορώ να παίξω, να ανταποκριθώ. Πως υπάρχει ακόμα ελπίδα.

Από μια δυο λέξεις πιάστηκα, ίσως κι από μια εικόνα. Το άβατάρ του ήταν παράξενο, λιγάκι αντιαισθητικό και όμως ιδιαίτερο. Υποδήλωνε εξαρχής πως πίσω του κρυβόταν ένας άνθρωπος με χιούμορ και σπάνια ευφυΐα. Το ψευδώνυμό του αδιάφορο: Μπίλι.

Συνήθως στο ιντερνέτ όλα είναι απλά, βιαστικά, χωρίς ιδιαίτερη σημασία ή κάποια πραγματική αξία. Ρηχά και αυτονόητα, μα ποτέ δε με ενόχλησε αυτό. Οι σχέσεις που αναπτύσσονται με τον τρόπο αυτό καλύπτουν συγκεκριμένες ανάγκες, με ημε-

ρομηνία έναρξης και λήξης. Συμφωνούσα με αυτό, παρ' όλο που ένιωθα πως ξεχειλώνω στο έπακρο την όποια αισθητική μου.

Οι άνθρωποι που ξημεροβραδιάζονται πίσω από μια οθόνη, όπως εγώ, είναι συνήθως μοναχικά όντα που χρησιμοποιούν αυτό το μέσο για να ξεγελάσουν τον εαυτό τους και τη μοναξιά τους, επικοινωνώντας με αγνώστους στο άλλο άκρο της γης. Ή με κάποιον που μπορεί να βρίσκεται στην απέναντι πολυκατοικία ή πίσω από τη μεσοτοιχία με το γειτονικό διαμέρισμα, με τον οποίο όμως μια καλημέρα στο κατώφλι δε θα την έλεγαν ποτέ.

Μου μίλησε για την πόλη του, για το παρελθόν, για την πρόσφατα διαλυμένη σχέση του και για τη δουλειά του. Έμαθα το όνομά του, τις μουσικές προτιμήσεις του, το αγαπημένο του ποτό. Τη μάρκα των τσιγάρων που καπνίζει.

Τον άφησα να μάθει και για μένα. Πώς με λένε, πού μένω, ποια είμαι. Τι ονειρεύομαι και πώς ζω. Επικοινωνούσαμε με έναν πολύ συγκινητικό τρόπο, που κατάφερνε να αλλάξει μέσα μου ιδέες και απόψεις χρόνων, παρ' όλη την αρχική μου πεποίθηση πως στο Διαδίκτυο όσα συμβαίνουν είναι απλώς αστεία και πρόχειρα.

Σε ελάχιστο διάστημα άκουσα τη φωνή του και άκουσε τη δική μου. Έμαθα πώς προφέρει το λάμδα κι άκουσε πώς τραγουδάω – έστω και παράφωνα – ένα τραγούδι που αγαπώ. Τις νύχτες ο απόηχος των μηνυμάτων μας μου χαϊδεύε τον εγκέφαλο. Μιλούσαμε ασταμάτητα. Χυνόταν μέσα στη σκέψη μου σαν μέλι. Κάτι μικρές λέξεις του, κάποιες μεγαλύτερες ή μικρότερες σιωπές του, στο μυαλό μου έπαιρναν γιγάντιες διαστάσεις και καταλάμβαναν κάθε φορά όλο και περισσότερο χώρο.

Λίγο καιρό μετά την πρώτη επικοινωνία μας μέσω οθόνης,

αρχίσαμε να οργανώνουμε μια κανονική συνάντηση. Διά ζώσης. Παρ' όλα αυτά, σε κάποια ρωγμή του χρόνου, όλο κάτι συνέβαινε, διαρκώς, και οι μεταπτώσεις του τον εμπόδιζαν να ανταποκριθεί, ή έστω να προτείνει μια λειτουργική λύση. Τα προβλήματα και οι αντιρρήσεις που πρόβαλλε αφορούσαν το γεγονός της δυσκολίας του στη μετακίνηση και τα περιορισμένα χρονικά περιθώρια που του άφηνε η δουλειά του. Δικαιολογίες ήταν όλα αυτά, και το ήξερα. Όπως το ήξερε κι εκείνος.

Εντούτοις, σε όλα έβρισκα μια λύση. Το κατάφερνα. Αργά ή γρήγορα την απέρριπτε. Για λόγους που τότε δεν κατανοούσα πλήρως, για κείνον όμως έδειχναν μάλλον ανυπέρβλητοι. Σε όσα πρότεινα αντιπρότεινε ένα εμπόδιο. Παρ' όλο που στη συνομιλία μας φρόντιζε να μου τονίζει πάντοτε πόσο μοναδική με έβρισκε, πόσο εξαιρετική και σπουδαία, πόσο είχε προσκολληθεί πάνω μου και πόσο η σκέψη του είχε πλημμυρίσει από μένα.

Καταφέραμε να συναντηθούμε μία και μοναδική φορά σε ένα συνοικιακό μπουρδέλο. Γνώριζα τα προβλήματά του – μου είχε εξηγήσει από τις πρώτες μέρες της επικοινωνίας μας. Δέχτηκα να συμμετάσχω στο παιχνίδι του και να υποδυθώ ένα ρόλο που έλεγε πως τον κινητοποιούσε. Την έσχατη στιγμή λύγισα και του μίλησα τρυφερά. Δεν το άντεξε – αλλά τότε δεν το ήξερα. Το έμαθα μετά, όταν έκοψε μαχαίρι την επικοινωνία και εξαφανίστηκε από το ηλεκτρονικό μου γραμματοκιβώτιο.

Συνέχισα για λίγο καιρό να προσπαθώ. Του έστελνα γράμματα, προσπαθούσα να τον κάνω να μιλήσει, να εξηγηθεί και να μου δώσει να καταλάβω τι είχε πάει στραβά. Ουδέποτε δέχτηκε να ανταποκριθεί ή να μου παραχωρήσει την παραμικρή ευκαιρία. Με είχε απορρίψει, και δεν ήξερα καν γιατί. Υποψια-

ζόμουν, αλλά να βεβαιωθώ δεν κατάφερα ποτέ. Και αυτό ήταν το χειρότερο: η άγνοιά μου.

140 χαρακτήρες. Ούτε ένας παραπάνω. Επικοινωνία που συχνά όχι μόνο δεν αποσαφηνίζει κάποια πράγματα, αλλά, αντιθέτως, γεννά καινούργιες απορίες. «Άδικο μέσο το τσατ», μου επαναλάμβανε. Έτσι με μάγεψε, επικυρώνοντας τη σκεπτικιστική μου στάση απέναντι σε γνωριμίες του είδους.

Τώρα που κάθομαι και τα σκέφτομαι όλα αυτά, νιώθω το ίδιο: κάποιοι έρωτες μοιάζουν με ταξίδι στο διάστημα και κάποιοι άλλοι είναι σαν χειροβομβίδες. Οι άνθρωποι της οθόνης όμως δεν είναι πραγματικοί άνθρωποι – μέχρι να γίνουν τουλάχιστον... και αν.

Δε σου χαϊδεύουν το χέρι, σου περιγράφουν απλώς τις κινήσεις ενός χαδιού και σου δημιουργούν εντυπώσεις. Δε σε κοιτάζουν στα μάτια, απλώς τα φαντάζονται και σε κάνουν να ονειρεύεσαι τα δικά τους. Φεύγοντας δε σου γυρνούν την πλάτη, να δεις έστω ένα ωραίο περπάτημα, μια άρνηση με σάρκα και οστά – απλώς σε κάνουν ignore, κι αυτό είν' όλο. Δε νιώθουν την ανάγκη να φερθούν ανθρώπινα, ξέρουν πως είναι απλά πίξελ.

Έτσι είναι και ο Μπίλι. Μισός σάρκινος και μισός εικόνα πίξελ, που προσπάθησε να μεταμορφωθεί σε κοινό άνθρωπο, αλλά χωρίς την παραμικρή επιτυχία. Βλέποντας εκ των υστέρων όλα αυτά που συνέβησαν τότε, και με την ησυχία που φέρνει η απόσταση και η μοιραία εκλογίκευση των πραγμάτων, καταλαβαίνω πως αυτός ο άντρας είναι από τους τιμιότερους ανθρώπους που συνάντησα ποτέ στη ζωή μου.

Ορτανσία

Τώρα τελευταία είμαι κάπως ανήσυχη. Ανήσυχη και ταραγμένη. Σκέφτομαι συνεχώς το θάνατο, με βασανίζουν μαύρες σκέψεις. Θυμάμαι κοντινούς και μακρινούς συγγενείς που πέθαναν όταν ήμουν μικρή, τους γονείς μου που συγχωρέθηκαν πριν από μερικά χρόνια, οικογενειακούς φίλους που μας άφησαν χρόνους και μας βύθισαν στη θλίψη, συγχωριανούς που πέθαναν και πεθαίνουν κάθε τόσο χωρίς να μπορεί κανείς να κάνει κάτι. Δεν ξέρω τι μ' έχει πιάσει, το μυαλό μου κολλάει, όλο γυροφέρνει στο κακό.

Στην πόλη κοντοστέκομαι διαρκώς στις κολόνες της ΔΕΗ και διαβάζω τα ονόματα και τις ηλικίες στα κηδειόχαρτα. Στην εκκλησία, όταν έχει μνημόσυνο ή κηδεία, πάω πίσω πίσω και παρατηρώ τα πρόσωπα των συγγενών. Ακούω τις φωνές τους.

Αδειάζει η γειτονιά σιγά σιγά, και με τρομάζει. Χτες έφυγε η κυρα-Λένη η καντηλανάφτισσα, σήμερα ο Σταμάτης ο μανάβης, αύριο δε θέλω να ξέρω τα μαντάτα. Δε θέλω να ξέρω τι θα συμβεί.

Την κυρα-Λένη την ήξερα από παιδί. Δυο σπίτια πιο πέρα από το δικό μας ήταν το σπιτάκι της, ένα χαμόσπιτο μ' ένα δωμάτιο κι ένα μεγάλο τζάκι. Ζούσε μόνη της, ανύπαντρη και χωρίς καν αδέρφια. Θυμάμαι τη φωνή της. Μελωδική και ευγενική, φωνή σεμνής γυναίκας. Παλιά έπιανε κότσο τα μαλλιά, τώρα στα γεράματα είχε ένα χτένισμα αχαρακτήριστο, θλιβερό, ολοδικό της. Κοντούλα, 1,60 άνθρωπος, πάντοτε ντυμένη στα μαύρα, περνούσε από το κατώφλι μας και πήγαινε στην εκκλησία.

Έστεκε μπροστά στα μανουάλια του Αγίου Σπυρίδωνα και φύσαγε ευλαβικά τις φλόγες. Αναρωτιόμουν για κείνη όταν

ήμουν μικρή. Πώς μπορεί και πιάνει το φιτίλι που καίει ακόμα, και ας έχει σβήσει η φωτιά; Δεν τσουρουφλίζονται τα δάχτυλά της; Και προσπαθούσα, θυμάμαι, να δω τα χέρια της από το στασίδι που μας κάθιζαν στον εκκλησιασμό, να καταλάβω αν καιγόταν. Ποτέ δεν είδα τα επίμαχα σημεία που έψαχνα. Μεγαλώνοντας κατάλαβα πως άλλες είναι οι φωτιές που καίνε τους ανθρώπους, πιο δυνατές και πιο άσχημες από τη φλόγα ενός απλού κεριού στο μανουάλι μιας εκκλησίας.

Θυμάμαι τον Σταμάτη στο μανάβικο, δυο στενά από το πατρικό μου σπίτι, στις Μπενίτσες. Με την κοιλάρα του να εξέχει και τα μαύρα του μαλλιά να στροβιλίζονται στον αέρα. Γεροδεμένος, στιβαρός, δουλευταράς και καλός οικογενειάρχης. Ένα τσούρμο παιδιά μεγάλωσε στο μανάβικο – σαν τώρα θυμάμαι το παρκάκι του μικρότερου που έπαιζε με πιπεριές και κολοκύθια αντί για κουνουνίστρες και κουκλόπανα. Αδύνατη τσίγλα η γυναίκα του, μπαινόβγαινε στο μαγαζί και ζύγιζε λαχανικά και φρούτα. Λέγανε πως έκλεβε στο ζύγι καμιά φορά, όμως εμένα ποτέ δε μου ζήτησε παραπάνω. Ποτέ δε με κορόιδεψε. Ούτε μου έβαλε στη σακούλα λιγότερα απ' όσα είχα διαλέξει από το καφάσι.

Η τελευταία φορά που είδα τον Σταμάτη τον μανάβη ήταν τα Χριστούγεννα.

«Γλυκοπατάτες έχετε;» τον είχα ρωτήσει εκείνο το πρωί, και μου είχε δείξει μπροστά στα πόδια μου ένα σακί γεμάτο.

Στραβωμάρα κι εγώ, δίπλα μου να είναι αυτό που ψάχνω, τρεις στις τέσσερις φορές δε θα το δω. Συνέχεια το παθαίνω. Μου έδειξε το σακί με τις γλυκοπατάτες, διάλεξα δυο τρεις, τον πλήρωσα κι έφυγα. Κι αυτό ήταν όλο. Τίποτα μετά. Τώρα που τον ξανασκεφτομαι, ο Σταμάτης έχει πεθάνει.

Μαθαίνω τα θανατικά του τόπου μου όπως μαθαίνω και

τους γάμους, τα γεννητούρια, τα «σε ποιον μοιάζει το μωρό και τι όμορφο που είναι». Σκαλώνει ο νους μου σε στιγμές, θυμάμαι λόγια και εικόνες. Σκέφτομαι τους ανθρώπους σαν κομματάκια από το παζλ του τόπου μου, της ίδιας της ζωής μου, και τώρα που τα βλέπω να φεύγουν ξαφνικά νιώθω παράξενα.

Πάντα η ίδια άσκοπη, κακούργα σκέψη μού ταλανίζει το μυαλό σε τέτοιες περιπτώσεις: Ποια ήταν η τελευταία φορά που είδα ζωντανό αυτό τον άνθρωπο που σήμερα με πληροφόρησαν πως είναι πεθαμένος. Ποιο ήταν το έσχατο ίχνος.

Πριν από καμιά βδομάδα πήγα κι αγόρασα ένα εξάρτημα από τον υδραυλικό εδώ πιο κάτω στο Σαρόκο. Στο μαγαζάκι του έχει τα είδη πρώτης ανάγκης, κι αν τα πράγματα φτάσουν στο απροχώρητο, έρχεται και ο ίδιος να δει τη ζημιά και να τη μαστορέψει.

Έπρεπε να αλλάξω επειγόντως το σωλήνα του πλυντηρίου. Γέρασε κι αυτός και τρέχουν τα νερά στο πάτωμα, χάνει. Πήγα λοιπόν, του περιέγραψα πώς έχουν τα πράγματα, ζήτησα τη συμβουλή του, κι εκείνος μου έδωσε ένα κουτί με διάφορα μεγέθη σωλήνων και μου είπε να δοκιμάσω μέχρι να βρω το σωστό και να το αντικαταστήσω.

«Αν δε βρεις άκρη, φώναξέ με να δω», συμπλήρωσε και με ξεπέταξε στο πιτς φιτίλι.

Όταν γύρισα στο σπίτι, άνοιξα το κουτί, κοίταξα τις οδηγίες χρήσεις και το υλικό. Μετά τράβηξα το χαρτάκι που είχε μέσα το κουτί και διάβασα: «*Το τεφλόν (Πολυτετραφθοροαιθυλένιο ή PTFE) είναι ένα αδρανές πολυμερές πλαστικό με μοναδικές ιδιότητες*».

Μετά το δίπλωσα, το ξανάβαλα στο κουτί με τους σωλήνες και έκλεισα το καπάκι. Τα χέρια μου είχαν παγώσει. Κοίταξα τα πλαστικά σωληνάκια της φωτογραφίας στο μπροστινό μέ-

ρος της συσκευασίας και μετά την ακούμπησα στο τραπέζι. Έτρεμα. Μέσα μου φούντωνε μια ανησυχία παράξενη, που δεν ήξερα από τι είχε προκληθεί.

Αυτό είμαι. Ένα υλικό με μοναδικές ιδιότητες, συλλογίστηκα κοιτώντας τις γραμμώσεις του κάθε σωλήνα πάνω στη φωτογραφία.

Για μια στιγμή μου φάνηκε πως κοίταζα κορμούς χρωματιστών σκουληκιών. Η σκέψη αυτή μου έφερε ανατριχίλα.

Είμαι αδρανής, αδιαπέραστη και ανθεκτική. Αλλάζω συχνά χρώμα και μορφή. Γίνομαι χρήσιμη για τους άλλους.

Για πρώτη φορά στη ζωή μου νομίζω πως είχα καταλάβει τι είμαι. Η αποκάλυψη αυτή είχε έρθει με τον πιο παράδοξο τρόπο. Χάρη σ' ένα κουτί με ανταλλακτικούς σωλήνες για το πλυτήριο. Από εκείνη την ημέρα ξεκίνησαν οι θλιβερές σκέψεις.

Αυτό είμαι λοιπόν, και τώρα πια το κατάλαβα. Ανθεκτική, αδιάβροχη, με μοναδικές ιδιότητες που όλο και κάποιον κάνουν πού και πού ευτυχισμένο. Στον αντίποδα της θέσης μου δεν έχω βρεθεί ποτέ. Συνήθως οι άνθρωποι δε σκοτίζουν το μυαλό τους αναζητώντας τρόπους για να φροντίσουν τη δική μου ευτυχία. Μόνο η Ρόζα νοιάζεται για μένα, η καλύτερή μου φίλη, αλλά και αυτή χαμένη στον κόσμο της είναι έπειτα από όσα της έχουν συμβεί.

Μέσα στο μυαλό μου θεριεύουν οι σκέψεις για το θάνατο. Σαν να τις προετοίμασα εκείνη τη στιγμή, κοιτώντας αυτό το απλό, συνηθισμένο κουτί με τους σωλήνες. Λες και η ανόργανη ύλη, το πλαστικό, σήμαινε κάτι περισσότερο από αυτό που ήταν: ανυπαρξία, νέκρωση, μεταμόρφωση. Ένα κομμάτι πλαστικό που θα έκανε πιο εύκολη τη ζωή μου. Το ίδιο όμως δε θα μπορούσε ποτέ να αισθανθεί τίποτα, εφόσον είναι άψυχο. Άψυχη κοντεύω να γίνω κι εγώ.

Αύριο πρωί πρωί θα σηκωθώ και θα πάω στην εκκλησία. Το χρειάζομαι. Να ανάψω ένα κερί υπέρ αναπαύσεως κι άλλο ένα υπέρ υγείας. Να αναπαυτούν οι αγαπημένοι και αναντικατάστατοι νεκροί, κι εμείς οι εναπομείναντες ζωντανοί, όσοι τη γλιτώσαμε ως ώρας δηλαδή, να έχουμε κουράγιο να αντικρίζουμε την κάθε καινούργια μέρα και να αντιστεκόμαστε στη γρουσουζιά. Να κρατάμε μακριά από μας το θάνατο. Το φόβο του επίσης.

Νύσσις

Στην αρχή, μετά το χωρισμό μου με τη Μιράντα, έμενα μόνος μου στα Εξάρχεια. Ο Αύγουστος τελείωνε και η Αθήνα άρχιζε σιγά σιγά να γεμίζει με φθινοπωρινές φάτσες. Αντιθέτως με άλλες χρονιές, εκείνο το καλοκαίρι δεν είχα φύγει για διακοπές. Ήταν η χρονιά που αποφασίσαμε να χωρίσουμε οριστικά και όλα μου φαίνονταν μίζερα. Πάνε πολλά χρόνια από τότε, όμως θυμάμαι και το παραμικρό με κάθε λεπτομέρεια.

Εκείνες τις μέρες ήμουν σαν άρρωστος. Έβλεπα διαρκώς εφιάλτες. Έβγαίνα σπανίως από το σπίτι, και αυστηρά νύχτα. Κατέβαινα στην πλατεία και χωνόμουν κάτω από τα δέντρα, στα πλακόστρωτα με τις ομπρέλες των μαγαζιών. Γύρω μου άπειρος κόσμος, όμως εγώ δε μιλούσα ποτέ και σε κανέναν. Δεν είχα καμία όρεξη για κοινωνικότητες και γνωριμίες.

Με τον καιρό, η μούχλα και η απραγία μου άρχισαν να με εκνευρίζουν. Παρ' όλο που ζούσα ξεκούραστα, κάτι μέσα μου κλοτσούσε. Είχα ήδη περάσει αρκετούς μήνες μακριά από τους φίλους μου και τη δουλειά μου. Εντελώς απομονωμένος, άκεφος. Η πλήξη μου και ένα παράξενο είδος θυμωμένης λύ-

της με έσπρωχναν να ξαναβγώ στον κόσμο και να αρχίσω και πάλι να ζω.

Εκείνη την εποχή νόμιζα πως χρειαζόταν να ταξιδέψω για λίγο μόνος μου, ολομόναχος. Να παραμείνω σιωπηλός, ακίνητος, και να κοιτάζω το χρόνο να περνά μέσα από το παράθυρο ενός τρένου. Διασχίζοντας τη χώρα ή μια άλλη ήπειρο, λίγο με ένοιαζε. Στην πραγματικότητα όμως χρειαζόμουν κάτι άλλο. Χρειαζόμουν να περάσω λίγο κλεμμένο χρόνο συντροφιά με μια άγνωστη γυναίκα. Χρειαζόμουν μια καινούργια γνωριμία. Το ήθελα πραγματικά. Όχι όπως ποθεί κάποιος ένα άσχετο ταξίδι ή ένα αυτοκίνητο, αλλά με τον τρόπο που χρειάζεται κάποιος ένα γιατρικό για να επουλωθεί μια ουλή που του έκαναν στην παλάμη ή στο μάγουλο.

Κάπως έτσι βρέθηκα με τη Ρόζα, και μάλιστα όχι επειδή μοιραζόμασταν το βαγόνι ενός τρένου σαν μοιραίοι κινηματογραφικοί ήρωες, αλλά επειδή κάποια περίεργη τύχη μας έριξε την ίδια στιγμή στο ίδιο σημείο του κόσμου. Αντί για τον Υπερσιβηρικό, γνωριστήκαμε σ' ένα νυχτερινό μαγαζί στη Θεσσαλονίκη.

Μετά την απρόσμενη γνωριμία μας, βέβαια, φύγαμε μαζί για την πατρίδα της, την Κέρκυρα. Εκεί όπου θα ζούσα την πιο περίεργη ιστορία της ζωής μου.

Στην εσάρπα της είχε μια ζωγραφιστή καρφίτσα «αντίγραφο των Ίνκας», και, απ' ό,τι μου είπε, της άρεσαν πολύ τα λαϊκά τραγούδια, η όπερα και ο πικρός καφές. Μου έκανε εντύπωση το κουρασμένο πρόσωπό της που ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με τα φανταχτερά της ρούχα.

Το μαγαζί όπου συναντηθήκαμε είναι το αγαπημένο μου στέκι στη Θεσσαλονίκη. Εκείνο το βράδυ, πρέπει να ήταν λίγο μετά τα μεσάνυχτα, άνοιξε την πόρτα και μπήκε στο μπαρ.

Κατευθύνθηκε προς την ξύλινη μπάρα, τράβηξε ένα σκαμπό και βολεύτηκε. Το στρογγυλό κάθισμα εξαφανίστηκε κάτω από την πλαδαρή της περιφέρεια. Τα πόδια της στηρίχτηκαν όπως όπως στο καγκελάκι. Ακούμπησε τους αγκώνες της στην μπάρα και έγενεψε στον σερβιτόρο.

Την πλησίασα και κάθισα στο διπλανό σκαμπό χωρίς να της μιλήσω. Ήταν γύρω στα πενήντα, με κατάμαυρα μαλλιά και γυμνασμένα μάτια. Άναψε τσιγάρο και φύσηξε ψηλά τον καπνό. Έκανα νόημα στον μπάρμαν για ένα καινούργιο ποτό και κρεμάστηκα στον πάγκο. Την κοίταξα με την άκρη του ματιού μου προσεκτικά, από την κορυφή ως τα νύχια.

Μου φάνηκε πως ήταν από τις γυναίκες που δείχνουν μεγαλύτερες από την ηλικία τους σε όποια ηλικία και να είναι, με εμφανή τα σημάδια μιας έκλυτης ζωής στο πρόσωπό της, κακοχτενισμένα μαλλιά, χοντρουλά μπράτσα και ξέχειλα μπούτια. Τα ρούχα της πρόδιδαν κακό γούστο και οικονομικές δυσκολίες ή απλώς αδιαφορία. Το επίχρυσο ρολόι στο χέρι της έκανε τον καρπό της να μοιάζει με καλοφουσκωμένο τσουρέκι. Έπινε ήσυχα, κρατώντας το τσιγάρο της στο αριστερό χέρι, χωρίς να ενδιαφέρεται και πολύ για όσα συνέβαιναν γύρω της. Είχε έναν αέρα παρηκμασμένης υπεροχής που με συνάρπαζε.

Τράβηξα το σκαμπό μου πιο κοντά της και έβηξα μια καλησπέρα. Εκείνη με κοίταξε χωρίς να ανταποδώσει το χαιρετισμό μου. Κάτι στο βλέμμα της μαρτυρούσε κούραση αιώνων και εξασκημένη σιωπή. Πρώτη φορά έβλεπα τόσο σιωπηλό βλέμμα. Χαμογέλασα διστακτικά και συστήθηκα.

«Νύσης».

Κούνησε το κεφάλι και έφτυσε ένα γυναικείο όνομα που σκέφτηκα πως δεν ήταν το βαφτιστικό της. Της ταίριαζε όμως, η αρμονία των ήχων ήταν το συμπλήρωμα της παράδοξης εμ-

φάνισής της. Αργότερα έμαθα πως ήταν πράγματι το αληθινό της όνομα.

«Ρόζα».

Καθώς προχωρούσε η βραδιά ένιωθα πως, για κάποιον ανεξήγητο λόγο, αυτή η γυναίκα με μαγνήτιζε όλο και περισσότερο. Άπλωσα το χέρι μου και καθάρισα ένα τσόφλι φιστικιού από το στόμα της, της άναψα τσιγάρο πριν προλάβει να πάρει η ίδια τον αναπτήρα της, παρατήρησα τη λάμψη του σάλιου της στις άκρες των χειλιών της, αφουγκράστηκα τη φωνή της.

Το άρωμά της, κάτι ανάμεσα σε σανταλόξυλο και πιοτίλα, μου τρυπούσε τα ρουθούνια κάθε φορά που έσκυβε να μου πει κάτι στο αυτί ή άλλαζε θέση στο σκαμπό της. Το σώμα της, παχουλό και ασύμμετρο, προεξείχε από παντού, το μισό χυμένο πάνω στον πάγκο και το άλλο μισό στον αέρα γύρω από το κάθισμα.

Κάποια στιγμή ακούμπησα το χέρι μου πάνω στο δικό της τρέμοντας μήπως και αντιδρούσε. Εκείνη δεν κουνήθηκε, δεν τραβήχτηκε, δε φάνηκε να ταραίζεται. Αναρωτήθηκα αν το είχε καν προσέξει. Με άφησε να την αγγίζω σαν να μην είχε αντιληφθεί την κίνησή μου. Η απουσία της με τρέλαινε. Βυθίστηκα στα μάτια της και αναζήτησα κάτι πιο βαθύ, πιο δικό της. Ψαχούλεψα το τρεμούλιασμα των βλεφάρων της, τα σύντομα «εεε..» που διέκοπταν το λόγο της κάνοντας το στόμα της να παίρνει ένα παράξενο σχήμα, τα μικρά χνουδία πάνω στην μπλούζα της, τις κακοβαμμένες ρίζες των μαλλιών της.

Η αύρα της μύριζε παλιό φθινόπωρο και γυναικείο πείσμα. Παρατήρησα τη μηχανική κίνηση με την οποία έγδερνε πού και πού με το δάχτυλο το ήδη ξεφτισμένο βερνίκι των νυχιών της. Μέσα από την μπογιά, στον αριστερό αντίχειρα, παρατήρησα μια μελανιά που μαύριζε κάτω από το σακατεμένο νύχι.